

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра бальної та сучасної хореографії

Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання

Конспект лекцій

Освітня програма БАЛЬНА ХОРЕОГРАФІЯ

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва галузі знань)
спеціальність 024 Хореографія
(шифр і назва спеціальності)
факультет Хореографічного мистецтва
(назва факультету)

Харків, 2019

УДК 793.33(8=134):378.147](042.4)
Л 27

Друкується за рішенням ради факультету
хореографічного мистецтва
(протокол №1 від 26.08.19)

Рекомендовано кафедрою сучасної та бальної хореографії
(протокол №1 від 23.08.19)

Укладач:
В. І. Меліхов, викладач

Л27 **Латиноамериканський бальний танець:** конспект лекцій для студентів
факультету хореографічного мистецтва, що навчаються за освітньо-
кваліфікаційним рівнем «Бакалавр», галузь знань 02 Культура і мистецтво,
спеціальність 024 Хореографія, Освітньої програми Бальна хореографія / Харк.
держ. акад. культури; уклад. В.І.Меліхов – Харків: ХДАК, 2019. – 19 с.

УДК 793.33(8=134):378.147](042.4)

© Харківська державна академія культури, 2019

© Меліхов В.І, 2019

ВСТУП

Конспект лекцій з дисципліни «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання» підготовлено для студентів факультету хореографічного мистецтва, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр», галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 024 Хореографія Освітньої програми Бальна хореографія.

В конспекті лекцій охоплено основний теоретичний матеріал з предмету.

Дисципліна «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання» є обов'язковим компонентом з циклу професійної підготовки бакалаврів. Вона необхідна для формування теоретичних знань з історії розвитку бального танцю та практичних навичок.

Мета навчальної дисципліни – підготувати виконавця, викладача латиноамериканського бального танцю дитячого або дорослого танцювального колективу, діяльність якого спрямована на різні форми занять бальними танцями, як-то: школа, чи студія бального танцю; танцювально-спортивний клуб; ансамбль бального танцю, чи команда танцювально-спортивного формейшн, колектив професійних виконавців бальних танців.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність аналізувати не складні ситуації, що стосуються хореографічного навчання.
- Здатність реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації хореографічного мистецтва в широких верствах суспільства.
- Здатність застосовувати основні положення і методи психолого-педагогічних наук, використовувати їх при вирішенні професійних завдань в галузі хореографічної освіти.
- Здатність використовувати сучасні дослідження, застосовувати різноманітні педагогічні технології та методи в області хореографічної освіти.
- Здатність розробляти робочі програми та методичні матеріали відповідно до викладання фахових дисциплін.
- Здатність володіти методикою викладання фахових дисциплін.
- Здатність мобільного освоювання різноманітного репертуару у різних видах хореографічного мистецтва.
- Здатність здійснювати на достатньому художньому та технічному рівні виконавську діяльність.
- Здатність виконувати різні творчі замовлення з хореографічного мистецтва.
- Здатність брати участь у концертах, фестивалях-конкурсах, танцювальних змаганнях в якості керівника хореографічного колективу, виконавця або балетмейстера.
- Здатність організовувати та проводити семінари, майстер-класи, концерти, фестивалі, конкурси з хореографічного мистецтва.

Програмні результати навчання:

- Демонструвати знання, набуті у процесі навчання, щодо історії, теорії хореографічного мистецтва та суміжних мистецтв.
- Демонструвати знання про особливості педагогічної та організаційно-виховної роботи в танцювальних колективах і навчальних закладах хореографічного спрямування.

- Демонструвати знання про специфіку балетмейстерської діяльності та методики викладання хореографічних дисциплін
- Виявляти проблеми у процесі фахової діяльності, причини їх виникнення, розробляти програми їх подолання та запобігання.
- Застосовувати традиційні та новітні методики у процесі викладання хореографічних дисциплін.
- Розробляти та реалізовувати стратегію розвитку аматорського хореографічного колективу бального танцю, прогнозувати наслідки організаційно-управлінських, навчально-педагогічних, балетмейстерсько-постановчих рішень.
- Організовувати навчально-виховний процес у танцювальному колективі прогнозувати наслідки організаційно-управлінських, навчально-педагогічних, балетмейстерсько-постановчих рішень.
- Організовувати навчально-виховний процес у танцювальному колективі бального танцю та закладах освіти І-ІІІ рівнів хореографічного спрямування.
- Уміти створювати хореографічні твори на матеріалі бального танцю різні за змістом, формою і танцювальною лексикою та працювати з виконавцями під час підготовки до сценічної презентації.
- Використовувати методику виконання танцювальних рухів та викладання фахових дисциплін у педагогічній практиці.
- Брати участь особисто або у складі творчого колективу у концертних виступах, хореографічних фестивалях та конкурсах, вдосконалювати особистість виконавця танцювального колективу з бальної хореографії.
- Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері освіти, культури та мистецтва.
- Оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток.
- Самостійно приймати рішення, бути лідером, нести відповідальність за командну роботу.

ЗМІСТ

Розділ I. ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ

Тема 1. Бальний танець як вид мистецтва, вид спорту та форма дозвілля.

Тема 2. Історія розвитку та поширення сучасного латиноамериканського бального танцю у світі.

Тема 3. Вимоги до виконання латиноамериканських бальних танців на змаганнях

Розділ II. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ

Тема 1. Типологія, структура та хід уроків з латиноамериканських бальних танців.

Тема 2. Необхідні фізичні та психологічні якості для навчання бальному танцю та вправи для їх розвитку

Розділ III. БАЛЕЙТМЕЙСТЕРСЬКА ШКОЛА ХДАК.

Тема 1. Історія становлення. Латиноамериканський танець, як частина загальної хореографічної школи.

Розділ IV. ВИДАТНИ ВИКОНАВЦІ ТА ХОРЕОГРАФИ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОГО БАЛЬНОГО ТАНЦЮ.

Тема 1. Білл Ірвінг

Тема 2 Віктор Мальборо Сильвестр

Тема 3 Уолтер Лерд

Тема 4. Донни Бернс

Розділ V. : Соціальні латиноамериканські танці.

Тема 1. Соціальні танці. Загальні поняття, назви.

Тема 2. Сальса, як один з популярних соціальних танців.

Тема 3. Кізомба зв'язок з румбою та іншими танцями латиноамериканської програми.

Розділ VI. МУЗИКА В ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЇ.

Тема 1. Аналіз побудови музичних творів — супроводження танців міжнародної програми латиноамериканських танців

Тема 2. Значення музики в народженні хореографічного

Тема 3. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.

Тема 4. Робота балетмейстера з фонограмою, композитором, концертмейстером.

РОЗДІЛ VII. МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВИЛА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ.

Тема 1. Міжнародна класифікація програми танців

Тема 2. Форми змагань

Тема 3. Класифікація танцюристів по рівню підготовки

Тема 4. Класифікація танцюристів по віковим групам.

РОЗДІЛ VIII. НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ З ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИХ БАЛЬНИХ ТАНЦІВ: СТРУКТУРА, ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ, ФОРМУВАННЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ.

Тема 1. Аналіз підручника У. Лерда “Техніка виконання латиноамериканських танців ”

Тема 2. Практичне використання

Тема 3. Методичне грамотне формування учебового процесу.

РОЗДІЛ IX. ВИДАТНІ ВЧИТЕЛИ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОГО БАЛЬНОГО ТАНЦЮ В УКРАЇНИ.

Тема 1. Сучасність бального танцю в Україні

Тема 2. Творчій путь В.А. Єлізарова. Театр танцю В.А. Єлізарова

Тема 3. Досягнення О.І. Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні

РОЗДІЛ X. СТРУКТУРА РОБОТИ З СКЛАДНИМИ ФОРМАМИ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОГО ТАНЦЮ.

Тема 1. Загальна характеристика хореографічних постановок секвой

Тема 2. Основні вимоги та правила створення секвей

Тема 3. Поняття формейшен

Тема 4. Головні принципи створення формейшен

Тема 5 . Видатні колективи формейшен світу

Лекція № 1.

Тема: Мета і завдання курсу «Введення в курс “Латиноамериканський бальний танець та методика його виконання. Історія виникнення і розвитку бальних танців. Вивчення історику - теоретичних основ бального танцю».

Мета вивчення: «Введення в предмет. Знайомство з метою та завданнями предмету.

ПЛАН

1. Що є предмет «Латиноамериканський танець та методика його викладання», мета курсу, завдання курсу.
2. Історія виникнення і розвитку бальних танців
3. Вимоги до виконання латиноамериканських бальних танців на змаганнях.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Курс «Латиноамериканський танець та методика його викладання» – єднання знань хореографічних та музичних дисциплін навчального плану. Необхідність високої професійної підготовки, в першу чергу, знання хореографічних питань.

Латиноамериканський танець та методика його викладання» - предмет, що вивчає прийоми (методи) втілення, розкриття музичної драматургії мовою хореографії, мовою пластичних образів.

Композиція танцю – основа у системі професійної освіти майбутніх балетмейстерів.

Програма курсу складається з двох розділів: теорії та практики. Знання, отримані на теоретичних заняттях окреслюють основні етапи роботи по створенню танців. На практиці набуваються навички балетмейстерської роботи. В кожному семестрі перед студентам ставляться різноманітні завдання, щодо створення форм танцю, розвиваючись від найпростішої форми танцювального етюду у першому семестрі до повноцінних танцювальних номерів на наступних курсах.

Мета курсу – підготувати виконавця, викладача латиноамериканського бального танцю дитячого або дорослого танцювального колективу, діяльність якого спрямована на різні форми занять бальними танцями, як-то: школа, чи студія бального танцю; танцювально-спортивний клуб; ансамбль бального танцю, чи команда танцювально-спортивного формейшн, колектив професійних виконавців бальних танців.

Завдання:

Знати

історію та сучасний стан розвитку латиноамериканського бального танцю;
теоретичні положення з техніки міжнародної програми латиноамериканських бальних танців;
принципи побудови музичних творів супроводу сучасних бальних танців;
сучасний набір стандартизованих фігур латиноамериканських танців міжнародної програми;

загальні принципи побудови навчальних і конкурсних композицій латиноамериканських бальних танців різного рівня складності;

методику викладання латиноамериканських бальних танців;

Уміти

слухати і аналізувати музику, розуміти її розміри та акценти, образність, і відповідно до цього, будувати композиції для виконання учнями;

технічно грамотно та емоційно виразно, з достатнім використанням фізичних можливостей демонструвати композиції латиноамериканських бальних танців в парі;

обучати латиноамериканському бальному танцю учнів різних вікових груп, вміти методично грамотно подавати матеріал

використовувати на практиці принципи викладання латиноамериканських бальних танці

Історія виникнення бального танцю.

Вперше бальні або світські танці виникають в XII столітті, в епоху середньовічного Ренесансу - періоду розквіту лицарської культури. До наших днів збереглися лише назви цих танців.

Бальний танець виник в 14 столітті в Італії в силу сприятливих умов (різноманітної суспільного життя, що розвивається міст). Тут відбувається теоретична розробка правил бального танцю. Потім бальний танець розповсюдився у Франції. У 16-17 століттях Франція стає законодавицею бального танцю.

Велику роль у розвитку бальної хореографії того часу зіграв танець бранль, який виник у Франції. Танці з погойдуваннями і притупуванням називалися простими Бранлі; танці з підскоками і стрибками - веселими; танці, що зображують трудові процеси, наслідувались - бранлі бондарів, башмачників, конюхів і т.д.

Знатні вельможі водили своєрідні хороводи, де були потрібні важлива хода, велична постава, вміння виконувати вітання, численні поклони і реверанси. Серед цього величезною популярністю користувалася павана, яку виконували з канделябрами або факелами в руках. Цим танцем відкривалися бали, Павана часто ставала центром під час весільної церемонії.

Уже в XIV столітті знаменитий французький теоретик Туано Арбо в книзі «Орхезографія» описав різні види танців, техніка яких з часом все більше вдосконалювалася. Бальні танці XIV століття не відрізнялися багатим розмаїттям рухів і виконувалися в супроводі невеликого оркестру: 4 кларнети, тромbon, 2-3 віоли. На зміну їм прийшли більш швидкі танці, які включають в себе легкі стрибки, повороти і витончені пози. У моду поступово увійшли менует, ригодон, Романеско.

Ускладнювалася танцювальна лексика і композиція, що призвело до необхідності тривалого навчання танцю. Танцмейстер і педагоги XVII століття випускають самовчителі по танцям. У них включають найбільш популярні в той час масові танці.

У 1661 році за указом Людовика XIV в Парижі була відкрита "Академія танцю", де перевірялися знання танцмейстером, видалися дипломи, влаштовувалися бали і вечори, а головне, удосконалювалися народні танці.

Рухи придворного менуету не відрізнялися особливою складністю: плавний ковзний крок, глибокі реверанси, поклони, хоча навчалися йому роками. Важко давалася манера виконання менуету, з огляду на те, що всі переходи повинні відбуватися м'яко, округло, без ривків, плавно витікаючи один з іншого. Деякі з фігур менуету увійшли в основу класичного балету, тому менует до сих вивчається у всіх хореографічних академіях.

У Росії покровителем розвитку танцювального мистецтва став Петро Перший, який видав в цих цілях в 1718 році указ про асамблеях, які поклали початок публічним балам в Росії. Було навіть створено спеціальний посібник "Юності чесне зерцало, або Показання до життєвого обходження", в якому говорилося про етикет на асамблеях і в побутовому житті. У зміст цього указу входили наступні положення:

"... непристойно на весіллях в чоботях і острогах бути і тако танцювати: для того, що тим одяг деруть у жіночої статі, і великий дзвін заподіють острогами, тому ж чоловік не так поспішний в чоботях, ніж без чобіт»;

"... з ким танцюючи, не підлягає нікому непристойним чином в коло плювати, але на сторону»;

"... чимала юнакові є краса, коли він смиренний, а не сам на велику честь називається, але очікує, поки його танцювати не запросили».

Петро ввів викладання бальних танців як обов'язковий предмет в казенних навчальних закладах, тим самим підкресливши державне значення подібного починання.

Танцмейстер, який іменувався в ті роки вчителем "танців, членості і куплімента", повинен був також виховувати своїх учнів, вселяти їм правила європейського світського звернення, «політесу».

XIX століття пов'язують з масовими бальними танцями, все більше входять в моду бали і маскаради. Широке поширення танців призвело до організації спеціальних танцювальних класів, де вчителі - професіонали навчали бального танцю не тільки знати, а й міське населення.

В даний час бальні танці мають багато спільногого зі спортом, надають всебічний розвиток на фізичний розвиток танцюристів, дозволяючи розвинуті координацію, поставу, пластику рухів. Сучасна програма навчання бальних танців включає 10 танців, які поділяються на європейську і латиноамериканську програму. Більшість цих танців виникло відносно недавно. Розглянемо історію кожного з них окремо.

Питання для самостійної роботи:

1. Охарактеризувати мету та завдання курсу «Латиноамериканський танець та методика його викладання».
2. Що вивчає предмет?
3. Історія розвитку бального танцю

Лекція № 2

Тема: “Історія розвитку латиноамериканських бальних танців вимоги до їх виконання на змаганнях. Необхідні фізичні та психологічні якості для навчання бальному танцю та вправи для їх розвитку ”

Мета вивчення: Вивчення історії розвитку латиноамериканського бального танцю, та правил участі у змаганнях з спортивного бального танцю. Необхідні фізичні якості до заняття латиноамериканським бальним танцем.

ПЛАН

- 1.Історія розвитку танців самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль, джайв.
2. Правила участі у змаганнях.
3. Необхідні фізичні якості

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Історія розвитку латиноамериканського бального танцю.

Самба (порт. Samba) - бразильський танець, символ національної ідентичності бразильців. Танець знайшов світову популярність завдяки бразильським карнавалами. Одна з різновидів самби увійшла в обов'язкову п'ятірку латиноамериканської програми бальних танців. Виповнюється в темпі 50-52 удари на хвилину, в розмірі 2/4 або 4/4.

У російській мові слово самба має жіночий рід, а в португальському - чоловічий [1]

Самба є бразильським танцем, який йде корінням в штат Баїя. Згодом з'явилися перші школи самби і блоки (Blocos «блокос») в кількості до п'ятдесяти чоловік, які проходили парадами вулицями. Перші бразильські карнавали з'явилися в 1920-1930-х роках. На сьогоднішній день вони стали традиційними не тільки для Ріо-де-Жанейро, а й для інших

великих міст. Карнавал давно перетворився в змагання, на яких різні школи самби змагаються за звання «Крашої школи самби».

«Бразильці так полюбили самбу, що вона стала їх національною музикою. А Rio - центром найрізноманітніших напрямків самби. Тут діє безліч шкіл самби, тут живе його народний варіант - самба бразильських нетрів »- Жильберту Жив.

Різновиди танцю самба

Самба де роду (Samba de roda - кругова самба або самба в колі) імпровізований Афробразильський танець штату Баїя. Найдавніший і автентичний вигляд самби, від якого зародилася міська самба каріока. У Баїє як правило чоловіки виконують музичний акомпанемент, а жінки співають і пlesкають у долоні. Згідно з традицією ці виконавці складають коло, в якому зазвичай танцює тільки одна або рідше дві жінки. Чоловіки рідко входять в коло для виконання танцю. Капоейрісти також грають капоейру в колі (порт. Roda), яка часто закінчується танцем самбою де роду с їх участю.

Самба ну пе (Samba no pé - самба на ступнях) - рухи цього танцю використовують танцівниці (passistas), які їдуть на спеціальному барвистому фургоні при проходженні шкіл самби на карнавалах. У цьому випадку це один з видів карнавальної самби - сольний танець у виконанні жінок. Може виконуватися на танцмайданчику як парний танець без підтримки, т. Е. Партнери тримаються на відстані.

Пагоді (Pagode) нагадує самбу де гафійра, але не містить акробатичних рухів, виповнюєтьсяарами при близькому розташуванні партнерів один до одного.

Самба Аш (Samba Axé) танець виповнюється соло або великими групами. Форма самби, яка змішує елементи самби ну пе і аеробіки, обігрзує жартівліві тексти пісень.

Самба реггей (Samba Reggae) зародилася в бразильському штаті Баїя. Дуже поширенна версія самби, яка виконується під музику реггі.

Самба де гафійра (Samba de Gafieira) - парний соціальний танець, який об'єднує в собі елементи машише, відомого раніше під назвою «бразильське танго», аргентинського танго, вальсу. На показових шоу танець виповнюється з акробатичними рухами, запозиченими з рок-н-ролу.

Самба де гафійра. Основні па провідного партнера

Назва стилю походить від бразильського слова гафійра, що позначає танцювальний майданчик. У Бразилії самба де гафійра вважається бальних або точніше салонним танцем (dança de salão), але абсолютно відрізняється від спортивної міжнародної самби. Вражуюча відмінність двох варіантів пов'язано з тим, що самба де гафійра стала від машише безпосередньо [2]. Бальний танець самба (міжнародний стандарт) формувався в Європі і США на основі облагородженого і позбавленого викликає еротичності машише. Такий танець був представлений в 1909 році в Парижі парою бразильських танцюристів Дуке (бразильське вимова: Duque - Antonio Lopes de Amorim Diniz, 1884-1853) і Марією Ліна (Maria Lina). Дуке створив власну хореографію машише, якої навчав з 1914 року у відкритій їм школі танців в Парижі. В даний час робляться спроби створення стандартизації самби де гафійра з метою прийняття її в обов'язкову латиноамериканську програму бальних танців (International Latin). Стандартні фігури самби де гафійра призводить бразильський дослідник салонних танців Марку Антоніу Перна

Національна асоціація салонного танцю (Associação Nacional de Dança de Salão, ANDANÇAS) виникла в Бразилії в 2003 році.

Бальний танець самба (порт. Samba internacional, англ. International Ballroom Samba) в даний час відноситься до парних бальних танців (СБТ) і обов'язковий для виконання в латиноамериканській програмі.

Для бального танцю самба характерні часта зміна положень партнерів, рухливість стегон і загальний експресивний характер. Танцювальні рухи характеризуються швидким переміщенням ваги тіла за допомогою згинання і випрямлення колін. Основна тактова схема хореографії: a-slow, slow, a-slow, slow. Деякі типові па танцюристів: бота Фогу (від

назви району Pio-de-Жанейро Botafogo), корту Жака (corta jaca), поворот (volta), швидкий рух (whisk) і схрещування (cruzado).

Бальний танець самба виник в результаті взаємного впливу двох культурних традицій: африканських ритуальних танців чорношкірих рабів, які прибували до Бразилії з Конго, Анголи і Мозамбіку, і європейських танців (вальс, полька), привнесеними португалцями. Самба також зазнала впливу бразильського танцю шоті (порт. Xote, xótis), що розвинувся з шотландської польки в її німецькому варіанті. Бразильський шоті не слід плутати з екосези. До контакту з європейською культурою у африканців не було парних танців.

Британська енциклопедія зазначає, що даний стиль парного танцю має бразильське походження. Цей вид самби став популярним в США і Західній Європі в кінці 40-х років ХХ століття. Багато руху танцюристів були запозичені з матчиш («бразильське танго»). Парнери можуть розривати пару і виконувати деякі танцювальні рухи на значній відстані один від одного

В Європі аж до 1914 року бальний танець самба не був відомий, оскільки в моді був матчиш, що вважався бразильським танцем, а в Бразилії до початку 30-х років ХХ століття в міському середовищі самба існувала в симбіозі з машише, який був у великій моді в Бразилії в 1870-1914 роках: самба-машише (samba-maxixe). Машише заборонявся через еротичні рухів танцюристів. Слід зазначити, що сексуальна відвертість і експресія машише також властива ангольському танцю таррашінья (tarraixinha), що прийшов від повільної ангольської Семба і вважається різновидом Кізомба, а у всіх цих танцях присутній характерне древнє ритуальне рух - умбігада. Така явна паралель надає безперечні підстави для припущення про єдиний початку ангольська Семба і бразильської самби.

Незважаючи на те, що цей бальний танець називається самбою і походить від бразильських танців, в Бразилії він носить назву «міжнародна самба» (порт. O samba internacional), не рахується типово бразильським і маловідомий в країні. Костюми танцюристів, музичний супровід і стиль виконання міжнародної самби мають мало спільногого з самбою де гафієйра, яка є популярним бальним танцем в Бразилії. Рухи сучасного бального танцю самба головним чином ґрунтуються на па, запозичених з машише, і не завжди виконуються в ритмі самби, оскільки часто супроводжуються музикою фламенко, ча-ча-ча і сальси

Порівняно з іншими латиноамериканськими бальними танцями парна спортивна самба в своїй еволюції в найбільшій мірі відділилася від витоків, які дали їй свою назву, і за межами Бразилії може називатися «бразильський вальс» (Brazilian Waltz)

Ча-ча-ча (танець Англії) - музичний стиль і танець Куби, який отримав також широке поширення в латиноамериканських країнах Карибського басейну, а також в тих з латиноамериканських громад США, переважають вихідці з цих країн. Поширення за межами американського континенту сталося завдяки П'єру Лавелль, викладачеві бальних танців з Англії. Побачивши на Кубі танець, схожий на румбу, але відрізняється чітким ритмом, він почав викладати його в Англії як новий оригінальний танець.

Один з п'яти танців латиноамериканської програми бальних танців.

Ча-ча-ча виник в процесі еволюції і експериментів кубинського композитора Енріке Хорріна (Enrique Jorrin, 1926-1987) з Дансон в 1950-х роках. І до сих пір популярний і танцюється на Кубі в кафе і на вуличних вечірках, а також у багатьох країнах світу.

Виповнюється на змаганнях, починаючи з Н класу. Музичний розмір 4/4, темп - 30 тактів в хвилину.

Румба (ісп. Rumba) - у цього слова є два різних значення.

Одне з них відноситься до напрямку танців і музики, що народилися на Кубі і набули поширення в США і державах Західної Європи в кінці 20-х років ХХ століття [1].

Найбільш відомим з них є rumba Guaguanco. Також популярними є rumba Yambu і rumba Columbia. Кожен з цих видів румби має свою стилістику музики і танцю, але в цілому вони дуже близькі.

Інше значення з'явилося порівняно недавно і відноситься до танцю з програми бальних танців, який входить в програму змагань. У цьому значенні румба є найповільнішим з п'яти танців змагальної латиноамериканської програми (інші чотири - пасодобль, самба, ча-ча-ча і джайв). Танець і музика румби з змагальної програми латиноамериканських танців походять від кубинських музичних стилів і танців болеро і сон.

Румба з'явила в Гавані в XIX столітті в комбінації з європейським контрданси. Назва «Rumba», можливо, походить від назви танцювальних груп в 1807 році - «rumboso оrquestra», хоча в Іспанії слово «rumbo» означає «напрямок», «курс» (аналог в російській мові - «Румб»). Оскільки морська термінологія запозичена в основному з Нідерландів, то значення «напрямок» в іспанській мові більш очевидно, ніж в російській.

Спочатку не існувало чіткого поділу танців румба Дансон і ча-ча-ча, через що вся музика, характерним чином обігрується першу частку (кілька ударів з затахту, що призводять до першої частці), підпадає під категорію румби. Згодом танці чітко розділилися. Музика румби Дансон набула більш повільний темп, стала складатися, як правило, в мінорному ладу, і придбала своє обігрavanня першої частки (ударні: восьма, восьма, восьма, чверть - перша частка). Музика ча-ча-ча стала швидше, вигадується як в мажорному, так і в мінорному ладу і має власне, дуже виражене і підкреслене обігрavanня першої частки (восьма, восьма, чверть - перша частина, так зване - «ча-ча-ча» або «ча-ча-раз»).

У зв'язку з цим багато знаменитих у минулому румби з сучасної точки зору слід вважати швидше ча-ча-ча або навіть взагалі неможливо чітко класифікувати як один з цих танців. Так, наприклад, знаменита мелодія «Кукарача», яку вважали румбою, не є ні нею, ні ча-ча-ча з сучасної точки зору. «Guantanamera» більш відома у варіанті ча-ча-ча, а не румби.

Таким чином, румба зобов'язана своїм народженням релігійних ритуалів, розвивалася вона на базі яскраво виражених ритмів і хорових голосів. Також можна сказати, що румбою в якісь мірі є всі ті танці, які були створені кубинцями.

В даний час цей танець відомий на всіх континентах. Спочатку він прийшов в кабаре, а потім на телебачення. Існує бальна румба, але вона суттєво відрізняється від автентичного кубинського варіанту.

На початку XIX століття на Кубі існувало три варіанти румби, але широку популярність здобула румба гуагунко (Guaguanco), танець, під час якого кавалер слід за дамою в пошуках зіткнення стегнами, а дама намагається цього уникнути. У цьому танці дама як би є об'єктом зухвалого залицяння і намагається стримати пристрасть свого партнера. Можливо через це за румбою і закріпилася назва - «танець кохання».

Також на Кубі існували різні види румби, які танцевалася на святах і просто збіговисько людей на вулиці. Яскравим представником є Румба миметики, в якій зображені різні сцени з життя простих людей (Papilote, Mama'buela, Gavilan)

Корінну еволюцію румба зазнала, будучи вивезеної в США. Нарівні з експансивної, еротичної кубинської з'явилася Румба американська - з більш стриманими рухами і стилем. Саме цей варіант румби і поширився по всьому світу, завоювавши серця кількох поколінь танцюристів і просто цінителів латиноамериканської культури. Гуагунко в основному складається з ритмів африканських барабанів, які накладаються на ритм clave, що представляє зміщений акцент, відомий як 3-2. Спів без музичного супроводження нагадує старовинні іспанські мелодії, які накладаються на ритмі африканських барабанів. Виповнюється гуагунко одним або декількома солістами, тему і слова придумують по ходу виконання пісні. Структура ритму гуагунко ґрунтується найчастіше на ритмі румби сон (Rumba Son).

Серед всіх бальних танців румба характеризується найбільш глибоким емоційним змістом. В ході своєї еволюції румба набула багато рис, характерні для джазу. Існує розхожий штамп, що «румба - танець кохання». Контраст яскраво вираженого еротичного

характеру танцю і драматичного змісту музики створює неповторний естетичний ефект. Всупереч загальній думці про те, що руху в румби - це танцювальне втілення еротичних почуттів, румба спочатку була весільним танцем, а її руху позначали не що інше як сімейні обов'язки подружжя. Нечисленні сучасні румби, написані в мажорі, мають свою родзинку, але не залишають такого глибокого враження.

Пасодобль (ісп. *Paso doble* - «подвійний крок») - іспанський танець, що імітує кориду.

Перша назва танцю - «іспанська уанстеп» («Spanish one-step»), оскільки кроки робляться на кожен рахунок. Пасодобль був одним з багатьох іспанських народних танців, пов'язаних з різними аспектами іспанського життя. Частково пасодобль заснований на бою биків. Партнер зображує тореро, а партнерка - його мулету або капоті (шматок яскраво-червоної тканини в руках матадора), іноді - другого тореро, і зовсім рідко - бика, як правило, поваленого фінальним ударом. Характер музики відповідає процесії перед коридою (*el paseillo*), яка зазвичай проходить під акомпанемент пасодобля.

У спортивних бальних танцях пасодобль починають танцювати з віку Юніори-1 танцювальні пари не нижче С-класу.

Вперше бої биків з'явилися на острові Крит, в Середні століття вони набули популярності в Іспанії. Починаючи з 1700-х років вони почали проводитися в Іспанії в близькому до сучасного вигляді (піша корида). Танець вперше був виконаний у Франції в 1920 році, став популярним у вищому паризькому суспільстві в 1930-х, тому багато кроків і фігури мають французькі назви. Після Другої світової війни пасодобль був включений в латиноамериканську програму спортивних бальних танців.

Основна відмінність пасодобля від інших танців - це позиція корпусу з високо піднятими грудьми, широкі і опущені плечі, жорстко фіксована голова, в деяких рухах нахиlena вперед і вниз. Така постановка корпусу відповідає характеру рухів матадора. Рухи можна інтерпретувати як битву матадора з биком. Вага корпусу попереду, але більшість кроків робиться з каблuka.

Музика складається з 3 основних частин («акцентів / тем»). Перша тема ділиться на вступ і основну частину. Найчастіше третя тема є повторенням першої. На змаганнях зі спортивних бальних танців найчастіше виконуються дві перші теми.

Джайв (англ. *Live*) - танець афро-американського походження, що з'явився в США на початку 1940-х. Джайв є різновидом свінгу зі швидкими і вільними рухами. Сучасний джайв сильно відрізняється від свінгу за манерою, хоча в ньому часто використовують ті ж фігури і рухи.

Музичний розмір 4/4, темп - 44 такти на хвилину.

Танець джайв виповнюється на змаганнях з бальних танців. З п'яти танців латиноамериканської програми джайв завжди йде останнім і є апофеозом змагальної програми. Цей танець дуже швидкий і іскрометний. Таким чином, він дозволяє парам не тільки продемонструвати технічну майстерність, а й показати свою фізичну підготовку.

Основною фігурою сучасного джайву є швидке Синкопованых шассе (крок → приставка → крок) вліво і вправо, разом з більш повільним кроком назад і поверненням вперед. Стегна і коліна піднімаються на рахунок «і», який знаходитьться між основними рахунками. Кроки робляться з носка. При цьому вага тіла завжди знаходитьться попереду і переноситься з ноги на ногу. При виконанні танцю пари намагаються акцентувати кожен парний рахунок, тим самим збільшується швидкість виконання окремих фрагментів фігур. Це лише маленький опис руху, бо більш складна техніка включає поворот стегна, роботу спини, і багато іншого.

правила для танцорів.

У всіх офіційних змаганнях на території України дозволяється брати участь танцювальним парам, котрі мають зареєстровані класифікаційні книжки будь-яких всеукраїнських організацій, класифікаційні книжки танцюристів Федерацій зарубіжних країн або згідно свідоцтв про народження та паспортів. 2. Програма змагань формується з груп учасників, відповідно до їх вікових категорій та класів. 2.1. В усіх змаганнях, Чемпіонатах та Першостях (рейтингових та класифікаційних) обов'язкові наступні вікові категорії: - «ДІТИ», на день проведення змагання не повинно виповнитись 8 років - «ЮВЕНАЛИ 1», на день проведення змагання не повинно виповнитись 10 років - «ЮВЕНАЛИ 2», на день проведення змагання не повинно виповнитись 12 років - «ЮНІОРИ 1», на день проведення змагання не повинно виповнитись 14 років - «ЮНІОРИ 2», на день проведення змагання не повинно виповнитись 16 років - «МОЛОДЬ 1», на день проведення змагання не повинно виповнитись 19 років - «МОЛОДЬ 2», на день проведення змагання не повинно виповнитись 21 років - «ДОРОСЛІ», на день проведення змагання повинно виповнитись 35 років - «СЕНЬЙОРИ», на день проведення змагання повинно виповнитись 35 років - «ПРОФЕСІОНАЛИ», на день проведення змагання повинно виповнитись 25 років 2.2. В усіх змаганнях, Чемпіонатах та Першостях (рейтингових та класифікаційних) обов'язкові наступні класи участі у змаганнях: - Клас «Н» - до програми змагань входять чотири обов'язкові танці: повільний вальс, квікстеп, ча-ча-ча та джайв; до програми змагань вікової категорії «Діти» входять три обов'язкові танці – повільний вальс, ча-ча-ча та джайв; - Клас «Е» - до програми змагань входять шість обов'язкових танців: повільний вальс, танго, квікстеп, самба, ча-ча-ча та джайв; - Клас «Д» - до програми змагань входять вісім обов'язкових танців: повільний вальс, танго, віденський вальс, квікстеп, самба, ча-ча-ча, румба та джайв; - Клас «С», «В», «А» та «S» - до програми змагань входять десять обов'язкових танців – повільний вальс, танго, віденський вальс, фокстрот, квікстеп, самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль та джайв; - На змаганнях дозволяється об'єднувати в одну групу такі вікові категорії як Ювенали 1 та Ювенали 2, Юніори 1 та Юніори 2, Молодь 1 та Молодь 2. Дозволяється участь спортсменів як в рейтингових, так і класифікаційних змаганнях на одну категорію вище (виключення складають категорії Дорослі та Сенійори). Один із танцюристів в парі по віку може бути молодшим за виключенням вікової категорії Сенійори. В заявках на участь в змаганнях клуби спортивного танцю (далі КСТ) обов'язково повинні вказувати дати народження спортсменів. 3. Присвоєння класів танцюристам. 3.1 Згідно результатів змагань танцюристам Федерації, Асоціації присвоюються танцювальні класи: «Н», «Е», «Д», «С», «В», «А», «S». • «Е», «Д» класи – за рішенням Президії КСТ, члена Федерації, Асоціації; • «С», «В» класи – за рішенням Президії обласного осередку Федерації

Необхідні фізичні якості: координація, гнучкість, витривалість, апломб, рівновага, рухомість голеностопу. Психологічні дані: витривалість до довгострокових навантажень, концентрація уваги, стосунки партнерів, воля, увага.

Питання для самостійної роботи:

1. Історія розвитку танців самба, ча ча ча, румба, джайв, пасодобль.
2. Вимоги до танцорів які беруть участь у змаганнях з спортивних танців.
3. Необхідні фізичні дані для розвитку у спортивних бальних танцях.

Лекція № 3.

Тема: Балетмейстерська школа ХДАК. Історія становлення. Латиноамериканський танець, як частина загальної хореографічної школи.

Мета вивчення: познайомити студентів з балетмейстерською школою ХДАК, провідними спеціалістами факультету хореографічного мистецтва, творчістю Б.М. Колногузенка, театром народного танцю «Заповіт», ансамблем сучасного танцю «Естет», репертуаром ансамбля бального танцю ХДАК.

ПЛАН

1. Харківська державна академія культури – один з найстаріших і найвідоміших вищих навчальних закладів культури
2. Хореографічне відділення ХДАК
3. Народний артист України, професор, академік Б. М. Колногузенко,
4. Навчання студентів процесу роботи з латиноамериканським танцем.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Харківська державна академія культури є одним з найстаріших і найвідоміших вищих навчальних закладів культури не тільки в Україні, а й на всьому пострадянському просторі. Ще в першій половині ХХ століття ХДАК, тоді бібліотечний інститут, стає відомим центром у підготовці спеціалістів бібліотечної справи. Набагато пізніше навчальний заклад відкриває нові кафедри, факультети, починає готувати фахівців з музичного, театрального, культурологічного напрямків.

У 1989 році було відкрито хореографічне відділення і Харківський державний інститут культури став готувати балетмейстерів для ансамблів народного танцю. У Харкові вищу хореографічну освіту започаткував і розвиває нині народний артист України, професор, академік Б. М. Колногузенко. Створюючи навчальні плани та програми з фахових дисциплін, в першу чергу, з «Мистецтва балетмейстера», Б. М. Колногузенко використав найкращі досягнення добре відомих йому систем підготовки балетмейстерів в Москві, Краснодарі, Мінську, Києві. Аналіз їх досвіду став у пригоді й для визначення напрямку та методів підготовки фахівців. Використовуючи різні методи в системі підготовки балетмейстерів, були розставлені власні акценти в теорії та практиці навчання. В результаті, навчальні плани і програми факультету хореографічного мистецтва Харківської державної академії культури вже майже 30 років суттєво відрізняються від інших вишів.

Основний акцент робиться на розумінні студентом процесу створення хореографічного твору, що завжди починається з задуму чи завдання. Хтось із хореографів у своєму баченні йде від загального змісту або образу танцю і вже потім уточнює його окремі конкретні деталі. Другий, навпаки, бачить чітко ту чи іншу окрему рису, момент майбутнього твору, а потім розробляє його композиційну цілісність. Коли задум склався у конкретний зміст, тоді ясніше виявляється його тема та ідея, які в багатьох творах можуть бути однаковими, а зміст, композиція різними. Тема визначає зміст, обумовлює його, але не обмежує. Зміст та образ — обов'язкові умови життя хореографічного твору.

Танці латиноамериканської програми входять у план роботи ансамблю. На основі яких робляться постановки концертних номерів, формейшенів, малих форм концертної діяльності ансамблю.

Питання для самостійної роботи:

1. Історія Харківської державної академії культури
2. Б.М. Колногузенко – творчий шлях, хореографічна спадщина
3. Театр народного танцю «Заповіт» репертуар, балетмейстери, солісти
4. Ансамбль сучасного танцю «Естет» репертуар, балетмейстери, солісти
5. Ансамбль бального танцю «Креатив» репертуар, балетмейстери, солісти

Лекція № 4.

Тема: Видатні виконавці та хореографи латиноамериканського бального танцю

Мета вивчення: Видатні особистості у латиноамериканському танці.

ПЛАН

1. Білл Ірвінг
2. Віктор Мальборо Сильвестр
3. Уолтер Лерд
4. Донні Бернс

Білл Ірвін Біографія (Bill Irvine Biography) .Дата народження: 30.01.1926

Рідне місто: Кілс (Шотландія)

Початок кар'єри: 1950

Вільям (Білл) Ірвін (Bill Irvine) народився в Кілс (Kilsyth), маленькому селі в Шотландії. Ця людина була амбітний з раннього віку. Сім'я потребувала будь-якої фінансової підтримки і маленький Білл робив все, що міг: працював рознощиком газет за кілька шилінгів, потім до цієї додалася ще одна робітка - він доставляв по домівках молоко на возі з впряженной конем. Кінь звали Волинка і вона була найкращим другом для Вільяма. У свій час він працював навіть помічником м'ясника.

Він любив ходити на танці в Кілс і в інші селища в окрузі, хоча не мав і смутного уявлення про те, що є танці. Інший служить в М'ясний лавці «Fanny Burns» була вміла танцівниця, вона і показала Біллу перші кроки. Він просив дівчину танцювати з ним регулярно, практикувався і в підсумку завоював два шилінги в маленькому аматорському змаганні. В ті часи аматорські пари не мали право отримувати грошові призи. Так, можна вважати, що Білл став професіоналом з шістнадцяти років.

До моменту закінчення Другої світової війни Білл був направлений в Королівські військово-морські сили. Там він здобув освіту вчителя фізкультури і своє перше розуміння про роботу людського тіла, знання, які виявляться безцінними в самий найближчий час.

Коли він повернувся з флоту, він вирішив, що буде вчителем танців. Він записався в школу, яка славилася серйозним ставленням до техніки. До останніх днів Білл стверджував, що базові знання від Алека і Пеггі Пруве (Alec and Peggy Proven) послужили надійним фундаментом для всього, за що б він не брався. Це було як раз той час, коли Білл отримав урок у Жозефіни Бредлі (Josephine Bradley), якій пощастило побувати в Глазго (Glasgow). Міс Бредлі навіть загадувала в своєму щоденнику про цей урок: «Сьогодні я дала урок цьому хлопчику. Веселість через край і пустотливий шарм. Зачатки таланту. Техніки ніякої! »

Він брав уроки у великого Генрі Джеквеса (Henry Jacques), який дуже швидко зрозумів, що Білл був поглинений думками не тільки про танцполі, а й про вигаданому образі ідеальної партнерки. «Те, що ти ішёшь, Білл», говорив Генрі, «є не більше ніж привид в спідниці».

Через деякий час (1949 рік) Білл отримує пропозицію поїхати в Йоганнесбург, в Південну Африку попрацювати зі знаменитими британськими чемпіонами Джоном Уеллсом і Рені Сіссонс (John Wells, Renee Sissons). Всупереч раді Генрі Джеквеса залишився, Білл поїхав: він шукав пригод.

Білл танцював з Аїдою Крюгер (Aida Kruger) і брав участь в змаганнях. Він завоював Золотий Кубок (Gold Cup) в Дюрбане (Durban) і роздавав інтерв'ю газетам, в яких його визначали як чемпіона Південної Африки. Поточним ж чемпіоном тих земель на той момент був містер Вернон Беллантін (Vernon Ballantyne) зі своєю партнеркою Боббі Бервелл (Bobbie Barwell). Першим контактом між містером Беллантіном і Біллом було

лист першого адресоване останньому, що містить вигук: «Ви - не чемпіон Південної Африки!» У відповідь він отримав: «Не турбуйтеся! Я буду їм через якийсь час».

Однак його плани не реалізувалися в майбутньому чемпіонаті, так як він з Аїдою був другим після Вернона і Боббі. Але, в будь-якому випадку, тепер вони допускалися на Командний Матч в Лондоні. Після Командного матчу Вернон і Аїда приймають рішення піти зі спорту. Білл і Боббі залишилися тоді одні в Англії і провели разом багато часу. Все ще залишалося кілька місяців до того, як вони стануть партнерами. Разом вони поїхали назад до Південної Африки, де Боббі в перший раз брала уроки у Білла для здачі іспиту. Це був той самий період, коли вони полюбили один одного. Танцювати разом було розумною ідеєю, але Боббі гнівається на те, що вона була занадто висока для Білла. Поки зацвітала їх любовне дерево, вони вирішили, у що б то не стало, всупереч усім труднощам, стати танцювальними партнерами - більше не могли жити одне без одного.

Білл і Боббі стали чоловіком і дружиною в 1957 році. Вони здобували перемогу на Чемпіонатах Південної Африки кілька разів, а потім рушили до Англії навчатися танцям у Еріка Хенкокса, Льон Скрівенера, Чарльза Тібольта, Констанц Грант і пізніше у Сонні Біник (Eric Hancox, Len Scrivener, Charles Thibault, Constance Grant, Sonny Binick) . професіонал

Білл і Боббі Ірвін (Bill & Bobbie Irvine). У 1960 році пара виграла Світовий професійний чемпіонат з бальних танців в Берліні з таким же успіхом, як і Дев'ять танців (з 1980 року - 10-Dance WDC), і посіли друге місце в Латинській програмі.

Одна з перших зустрічей пари з Пітером Егглтоном і Брендой Уінслейд (Peter Eggleton, Brenda Winslade) пройшла в Глазго (Шотландія) незадовго до їх знаменитих дуелей. Під час телевізійного прослуховування Білл підійшов до Пітеру і сказав: «Я знаю, ти сьогодні отримаєш перемогу, але одна людина з залу буде абсолютно не згоден з цим - моя мама!» На вечірньому виступі публіка вигукувала ім'я шотландця Білла і його дружини. Це був 1962 рік, який підніс пару Ірвіном на вершину слави. У Блекпулі (Blackpool) вони виграли Британський професійний чемпіонат з бальних танців, абсолютно несподівано, адже в попередньому році вони зайняли лише п'яте місце. Це було тоді, коли пара вперше продемонструвала публіці свої стали згодом знаменитими Stalks-кроки в танго.

Надалі вони три рази вигравали Британський чемпіонат в європейській програмі, і в 1966 році їм вдалося завоювати перемогу так само і в латинській.

Вони подорожують по світу і поповнюють свою колекцію нагород з Світових чемпіонатів: 7 нагород в європейській програмі, 3 в латинській і 3 в Дев'яти танцях. У 1968 в Лондоні в Альберт Холі (Albert Hall) проходив Чемпіонат світу. Ірвіні зайняли перші місця в європейській і в латинській програмі, ніж надзвичайно прославилися і були занесені в Книгу Рекордів Гіннеса. Протягом усієї своєї кар'єри вони завойовували практично всі світові нагороди, про які тільки і може мріяти спортивний танцюрист, і призначалися почесними членами більшості Професійних Асоціацій по всьому світу. тренер

Вони виступали з номерами і лекціями від Європи до Америки, від Азії і до Австралії, і, звичайно ж, в Африці.

У 1967 Білл і Боббі стали кавалерами Ордена Британської імперії за заслуги перед танцювальним спортом. Вперше спортивні танці були відзначені в Нагородному списку Королеви.

Білл був обраний президентом Королівського Товариства (Imperial Society), Британської ради (British Dance Council) і Світового ради (Worlds Council).

суддя

Подальша його кар'єра, яка формулюється жвавістю і спілкуванням з молодим поколінням - місце судді в Блекпулі. Танцюристи всіх країн спостерігали на сцені Білла Ірвіна, а він говорив: «Добрий вечір, пані та панове!» Його голос став голосом Блекпула, і для багатьох Блекпул і Білл Ірвін стали синонімами. Він дав цьому, воїстину, самому традиційному і яскравого танцювального фестивалю свою фірмову підпис.

Білл продовжував займати провідну позицію в танці, стаючи екзаменатором і членом, а пізніше і суддею Філії Комітету європейських бальних танців (Ballroom Branch Committee) (зараз Комітет Сучасних Європейських бальних танців (Modern Ballroom Faculty Committee). Він пробув на цій посаді до 1992 року. він був також головою Комісії з європейських бальних танців (Ballroom Faculties Board).

Білл вийшов на пенсію, будучи головою Британського Відкритого суддіства (British Open adjudicators) в червні 2001 року, після двадцяти трьох років служби.

Білл дуже пишався своїми кілсітскімі корінням і підтримував зв'язок з братом, що проживає в містечку John Wilson. За його словами, він відчував особливу гордість за те, що в кілт його ім'ям назвали вулицю.

Боббі пішла 30 травня 2004 року, Білл приєднався до неї в небесний бальний зал 13 лютого 2008 року.

Віктор Сільвестр. Дата народження: 25 февраля 1900 р Рідне місто: Уемблі, Мідлсекс
Початок кар'єри: 1922

Віктор Мальборо Сільвестр (Victor Marlborough Silvester) народився в сім'ї священика, і його родина не була пов'язана з якими-небудь танцями. Саме тому, в танцювальний світ Віктор прийшов не скоро. Але з дитинства, він любив грати на фортепіано, це давалося йому дуже легко.

Віктор Сільвестр в 14 років відправляється в армію (Victor Silvester at 14 joined the Army). У листопаді 1914 року юнак втік з дому в армію. Він просто не міг не діяти, коли його співвітчизники вмирають на війні. Щоб його зарахували в ряди солдатів, 14-ти річному Віктору довелося збрехати про свій вік. У 17-ти річному віці Сільвестр брав участь в битві при Appasі, де він став одним з 20-ти «катів», які повинні були розстріляти чотирьох британських солдатів засуджених до смертної кари за дезертирство і боягузтво. Батьки Віктора шукали його і повідомили владі про зникнення свого сина в 1914 році. Обман Віктора про вік до цього часу розкрився. Його довелося передислокувати до Франції, де Сільвестр став служити в армійській Швидкої Допомоги. Там він пропрацював до літа 1917 р цьому ж році Віктор отримує поранення, його направляють в госпіталь, де його виявляють владі і відправляють додому в Англію.

Після війни, Сільвестр надходить в Оксфорд, але оскільки він не сильно любив науки, то провчився лише рік. Потім він хотів повернутися до військової кар'єри і пройти навчання в Сандрхерсті в «Королівському Військовому коледжі». Однак, зваживши всі "за" і "проти", Віктор вирішив, що життя військового це не те, чого він хоче від життя. Тоді ж вирішує відправитися вчитися в Лондон, де вступає в Трініті-коледж, щоб вивчати музичне мистецтво.

Оскільки він був дуже енергійним і надзвичайно талановитою людиною, Сільвестру стало мало займатися лише музикою і через час він вирішує освоїти мистецтво танцю.

Завдяки своєму захопленню танцями, наполегливості та таланту Віктор переходить з «Любителя» в розряд «Професіоналів». Він ставився до тих небагатьох, хто вирішив внести нововведення в підвальнину повільного вальсу, додавши в нього правий поворот.

Уже в 1922 р Віктор Сільвестр зі своєю партнеркою Філліс Кларк (Phyllis Clark), бере золото на ЧС з бальних танців, що стає його першою і відразу великою перемогою. Після свого тріумфу, через пару днів, Віктор одружується з Дороті Ньютон (Dorothy Newton). Однак тренуватися з Філліс Кларк Сільвестр не припиняв. У 1924 р вони знову їдуть представляти Англію на ЧС з бальних танців у категорії «стандарт», де завойовують друге місце.

Домігшись висот, Віктор не міг зупинитися, йому необхідно було постійно розвиватися і реалізовувати свою творчу енергію. Він створив «Комітет Бальних Танців» при Імператорському суспільстві вчителів танців, куди крім нього увійшли: Жозефіна Бредлі (Josephine Bradley), Мюріель Сіммонс (Muriel Simmons), Ів Тінігейт-Сміт (Eve Tunegate-Smith) і Ліслі Хамфріс (Lisle Humphries). Всі вони були кращими танцювальними

виконавцями тих часів. Ця комісія ввела стандарти на всі відомі танці і докладно описала їх.

У 1927 р була написана, а в 1928-му видана книга Сильвестра «Сучасні бальні танці», вона і зараз є класичним керівництвом і найуспішнішою книгою про танці, коли-небудь опублікованої. Перше видання включало опис вальсу, фокстроту, танго і квікстепа, а також згадувалося про блюз, танці в один крок і пасодобле. Книга розходитьсь величезним накладом 600 000 копій. Остання копія була видана і продана в 2005 р

Тоді ж Віктор відкриває в Лондоні власну танцювальну академію, а вже в 1930 р створює цілу мережу своїх танцювальних студій, а точніше 23 школи танцю. Він сам був прекрасним викладачем і навчав як любителів, так і знаменитостей, наприклад яскраву зірку того часу - Мерль Оберон.

Віктор Сильвестр і його оркестр (*Victor Silvester and his Orchestra*). Незабаром Віктор відчув гостру нестачу в хорошій і, найголовніше підходящої для танців, музиці. Наслідком цього в 1935 р стала організація власного музичного оркестру «*Victor Silvester and his Ballroom Orchestra*». Перший склад був з таких музикантів як: саксофон Чарлі Спінеллі, ведуча скрипка Оскар Грассо, фортепіано Джеррі Мур і Фелікс Кінг, барабанщик Бен Едвардс і диригент Віктор Сильвестр. Це були першокласні музиканти, деякі вже були в популярних джазових групах до цього. Завдяки тому, що склад оркестру був досить незвичайним, їх музика була унікальною. Всі музиканти мали прекрасним почуттям ритму. Їх перший альбом «*You're Dancing on My Heart*» мав приголомшивий успіх. Він був виданий і проданий 17-ти тисячним тиражем. Уражені успіхом і ділову хватку «Сильвестра і його оркестру» багато інших танцюристи почали теж створювати свої власні групи, але Віктор завжди залишався на вершині слави. Записи їх унікальною музики продавалися багатотисячний тиражами. За всі роки вони продали 75 мільйонів платівок.

У 1941 р для привнесення гламуру з суворий воєнний час починається трансляція радіо шоу "Dancing Club" на радіостанції BBC. У цьому шоу Віктор Сильвестр був провідним і тренером, виконувалася музика його оркестру. На початку кожної передачі він давав під диктовку урок, кожен бажаючий міг записати його і потім виконувати під музику оркестру.

З поширенням телебачення в 1948 р 48 річний, який не знає втоми Віктор, прорвався на телебачення, де став головною знаменитістю в Британії і створив своє телешоу під тією ж назвою «Танцювальний Клуб». Передача транслювалася 17 років в ефірі каналу «BBC Television». З 1963 по 1971 рр. партнеркою по танцювальному шоу була Дорін Фріман Бургесс (Doreen Freeman Burgess), яка встигла до того часу завоювати загальне визнання. Інша, не менш знаменита пара Уолтер Лерд (Walter Laird) і Енді Ліон (Andé Lyons) також брала участь в шоу і демонструвала танцювальні па і композиції. Тоді ж, в 1958 р Віктор пише свою автобіографію.

У 1961 р за свою працю і заслуги перед Британією він був нагороджений «Орденом Британської Імперії». Віктор Мальboro Сильвестр написав 13 книг, куди входять не тільки автобіографія і книги про бальні танці, а також праці з історії.

Доживши до 78 років в 1978 р 14 серпня Віктор Сильвестр помер, перебуваючи на відпочинку у Франції. Тоді ж, його син Віктор Сильвестр (молодший) взяв на себе відповідальність очолювати його оркестр. «*Victor Silvester and his Ballroom Orchestra*» проіснував аж до 1990 р Його музика вважається класикою і популярна донині, на її основі створено безліч реміксів.

Уолтер Лерд. Дата народження: 26 липня 1920 року. Рідне місто: Лейтон, Англія. Початок кар'єри: 1936. Дата смерті: 30 мая 2002 року

Уолтер Лерд (Walter Laird) зробив дуже великий вплив на становлення і розвиток латиноамериканських танців, як у Великобританії, так і за її межами. Методики викладання Уолтера Лерда і його книга "Техніка латиноамериканських танців" і в наш час

є неперевершеними. Уолтер народився в місті Лейтон, в Англії, де він закінчив школу і потім вивчав електроніку в технічному коледжі. Будучи школярем, Уолтер почав танцювати в парі з сестрою Джоан в 1930 році, і разом вони виграли змагання з джіттербаг в 1936 році.

Під час Другої Світової війни, Уолтер працював на надсекретних виробництвах, проектиуючи деталі для авіаційної кабіни. Коли Уолтер почав працювати в Науково-дослідному інституті ВВС Великобританії в Фарнборро, він зустрів свою першу професійну партнерку, яку звали Енді Ешкрофт Лайонс (Ende Ashcraft Lyons). Під час війни вони разом працювали на військовому заводі, він - вченим, вона - стенографісткою. Коли Уолтер дізнався, що вона любить танцювати, він почав навчати її. Разом вони брали участь в різних змаганнях і танцювальних шоу під час війни. Вони створили танцювальну команду разом з Франком і Пеггі Спенсер (Frank and Peggy Spencer) і їздили по країні зі своїм шоу, з'являлися на телебаченні в Танцювальному Клубі Віктора Сильвестра (Victor Silvester). Говорячи про досягнення пари Уолтера Лерда і Енд Лайонс варто сказати про те, що вони вибороли перше місце на Восьмому Чемпіонаті Англії по Танцях.

До 1955 року пара Уолтера і Енд три рази ставала чемпіонами Англії серед професіоналів в восьми видах танців, серед яких були вальс, танго, квікстеп, повільний фокстрот, румба, джайв, самба і пасодобль. В кінці 1950-х танцювальна пара Уолтера і Енд розпалася.

Спочатку 1960-х Уолтер почав танцювати з Лоррейн Рохдін Рейнольдс (Lorraine Rohdin Reynolds). Ця пара виграла три Світових Чемпіонату в період з 1962 по 1964 рік, три рази вони ставали чемпіонами Європи, вигралі чотири чемпіонати «British Open», чотири рази вони ставали чемпіонами Великобританії, також чотири рази вигравали Міжнародні Чемпіонати в 1960-х роках і саме в цей час Уолтер переглянув свої погляди на стиль в танці.

Уолтер Лерд. . Будучи вченим, Уолтер зміг проаналізувати фізику рухів тіла. Він встановив, де саме знаходиться центр ваги при виконанні різних рухів. Знання цього центру ваги дозволило б знайти баланс обом партнерам і також це знання допомогло б партнерці, тому що її швидкість, в кінцевому рахунку, залежить від чоловіка, який веде пару. У той час, поки Лоррейн хворіла на туберкульоз, Уолтер написав тезу, який став підставою для його книги про техніку виконання латиноамериканських танців, яка була опублікована в 1961 році. Надалі книга перевидавалася в 1964, 1972, 1977, 1983 і 1988 р-х. Перші видання включали в себе текст в описовій формі, а з 1972 року всі фігури були вже описані у вигляді таблиць (в такому вигляді книга видається і досі). Його книга стала настільки відомою і популярною, що згодом стала головним і дуже впливовим підручником в різних танцювальних організаціях.

Треба сказати, що Уолтер був зачарований латиноамериканськими танцями і музикою вже з початку 1940-х років. Він навчався ритмам цих танців і розвивав свою техніку, яка була заснована на принципах, які він використовує і Лоррейн і іншими головними конкурентами. Вперше, основним принципам, положенням і постатям, які стали фундаментальними для цих танців, дали ім'я. У наступних перевиданнях книжки Волтера, було додано ще більше фігур, деякі були перейменовані, і подальший технічний аналіз був присвячений таким темам, як наприклад розрахунок часу. Уолтер вивів Міжнародний Стиль латиноамериканського танцю. Теорія і танець стали одним цілим в його розумінні динаміки цього нового конкурентоспроможного стилю.

Пізніше, після завершення танцювальної кар'єри, Лерд зустрів Джулі Гібсон (Julie Gibson), яка стала його дружиною. Вона завжди допомагала йому і давала поради під час останніх 20 років його досліджень і викладання.

Уолтер Лерд вніс значний вклад (який важко переоцінити) в розвиток латиноамериканських танців і був почесним членом численних танцювальних асоціацій. Також він отримав безліч премій за свій внесок в танці. Уолтер був членом і президентом до 2000 року Федерації бальних танців (Ballroom Dancers 'Federation), з 1973 по 1993 роки

був секретарем і делегатом в Британському Танцювальному раді. Він був і справжнім товаришем і дійсно хорошим тренером. Також Уолтер Лерд був виконавчим консультантом Міжнародної Асоціації викладачів танцю (з 1981 року), брав участь у багатьох муніципальних підкомісіях. Ще не втрутилася хвороба Уолтер і його дружина Джулі подорожували по світу, читаючи лекції, викладаючи і тренуючи спортсменів. Уолтер був тренером багатьох дуже відомих і успішних танцюристів, серед яких можна зустріти такі імена, як Аллан Торнсберг (Allan Tornsberg), Юкка Хаапалайнен (Jukka Haapalainen) і Сірпа Суутарі (Sirpa Suutari), Еспен Салберг (Espen Salberg), Вібеке Тофт, Донні Бернс (Donnie Burns) і Гейнор Фейервезер (Gaynor Fairweather). І здавалося, що сама доля розпорядилася тим, що Уолтер Лерд помер 30 травня 2002 року під час Блекпульського Танцювального фестивалю.

Донні Бернс. Дата народження: листопад 1957. Рідне місто: Гамільтон, Шотландія.
Початок кар'єри: 1968

Коли в листопаді 1957 року в місті Гамільтон (Хемільтон), що в Шотландії в сім'ї педагогів народився хлопчик, на світовому танцювальному небосхилі стала розгоратися нова зірка. Зірка Донні Бернса (Donnie Burns), який згодом стане визнаним майстром своєї справи. Батьки Донні були і професійно, і, так би мовити, за покликом серця, пов'язані з мистецтвом. Вони самі непогано танцювали. Років з шести пристрасть до цього і Донні. Це стане хорошим поштовхом для становлення Бернса, як майбутнього майстра танцювального мистецтва. У нього будуть одні з кращих викладачів свого часу. А його партнерка буде на одному рівні з геніальним танцюристом.

Але все це прийде з часом. А поки, закінчивши початкову школу, Донні Бернс надходить в Holy Cross High (середній навчальний заклад елітарного класу), яке, з високими балами, успішно закінчує. Далі знаменитий танцюрист два роки вчиться на юридичному факультеті Університету Глазго. Однак, все яскравіше в бальних танцях, змушують Донні розставити пріоритети свого життя в дещо іншому порядку і поступитися першим місцем танцювальному мистецтву. Донні - людина захоплюється. Чим тільки він не займається. І футбол, і стрибки в висоту, і крикет. У школі він навіть був редактором учнівської газети, старшокласником брав участь в «дебатах» за одну з кращих команд своєї країни. Сімнадцятирічним юнаком Донні Бернс буде працювати агентом з реклами та маркетингу в виданні зі світовим ім'ям The Guardian. І ця робота у нього теж буде відмінно входити.

Але, незважаючи на успіхи в інших сферах, танці «візьмуть» своє. Коли Донні було десять років, він в парі з Сільвією Камерон представляв Великобританію на турнірі міжнародного рівня. Цю незабутню для юного танцюриста поїздку допоміг організувати Боббі Шорт, голова Dance News Group. І далі Боббі Шорт допомагатиме талановитій танцюристу з поїздками на змагання. Ще в дванадцятирічному віці, Донні Бернс, відчує смак перемоги, коли виграс Відкритий чемпіонат Шотландії. Його європейської та латиноамериканської програм не буде рівних у віковій категорії Донні.

Повертаючись до питання про наставників Донні Бернса, не можна не згадати і наступного імені - Семмі Стопфорд, відомий танцюрист того часу. Саме він зведе Донні з Гейнор Фейервезер (Gaynor Fairweather). З нею в парі Донні досягне майстерності професіонала супер рівня.

О цій порі слід сказати окремо. У Гейнор Фейвезера були дійсно ідеальні дані для балету. І в дитячому віці вона марила бути балериною, але життя розпорядилося інакше. Фейвезера володіла дуже цікавою зовнішністю. Риси обличчя, пряме волосся кольору воронячого крила робили її схожою на індійку. У ній була приваблива жіночність. Багато років Гейнор Фейвезера буде для Донні Бернса не тільки єдиною партнеркою, але і дуже близькою людиною. Коли в 2003 році Бернс розлучиться з нею і піде зі спорту, він зізнається, що Гейнор для нього як сім'я. Хоча вони, незважаючи на деякі романтичні відносини на початку кар'єри, так і не стануть подружжям в життя.

Донні і Гейнор кілька років будуть працювати зі Стопфором. Однак, з часом, вирішать перебратися в Лондон і продовжать вчитися майстерності танцю там. У Лондоні Донні і знайде, без перебільшення, свого кращого вчителя - Уолтера Лерда, особистість воїстину знакову для бального танцю досі. Лайред, за спогадами зоряної пари, хоча і був асом в технічну сторону танцю, завжди говорив про те, як важливі правдиві і щирі емоції при подачі танцю парою.

Пара Донні і Гейнор ніколи не стояла на місці. Вони постійно розвивалися, йшли в ногу з часом. Дуже багато уваги вони приділяли костюмах для танцю, які були визнанням доброго смаку партнерів.

Следуєт особливо відзначити рекорди Донні Бернса. Він чотиринацять разів (причому тринадцять поспіль) ставав Чемпіоном Світу (в латиноамериканській програмі). У Книгу рекордів Гіннеса занесено дані про те, що Бернс протягом двадцяти років брав участь в танцювальних змаганнях жодного разу не програвши. Пара Донні Бернс і Гейнор Фейвезера вважається кращою парою в історії бального танцю. Можливо, їх перемоги могли б і надалі, але партнерка, одного разу, вибрала особисте життя. А Донні став викладати, бере участь в суддівстві. Його учні: Пол Кілліком і Ханна Картурн, Кармен Вінчеллі, Алан Торнсберг, Дмитро Тимохін і Анна Безікова, Славік Крикливий і Карина Смірнофф, Сергій Сурков і Агнешка Мельницька, Сергій Рюпін і Олена Хворова, Ханс Гальки (Hans Galke) і Бьянка Шрайбер і багато інші. Також знаменитий танцюрист - віцепрезидент і голова танцювального комітету Всесвітньої Ради з танців і танцювального спорту (WD & DSC

Питання для самостійної роботи:

1. Роль особистості у розвитку латиноамериканського танцю
2. Ултер Лерд вклад у розвиток латиноамериканського танцю
3. Віктор Сільвестер вклад у розвиток латиноамериканського танцю
4. Донні Бернс вклад у розвиток латиноамериканського танцю
5. Білл Ірвін вклад у розвиток латиноамериканського танцю

Лекція № 5.

Тема: Соціальні латиноамериканські танці.

Мета вивчення: Ознайомитись с різноманіттям латиноамериканської культури танцю.

ПЛАН

1. Соціальні танці. Загальні поняття, назви.
2. Сальса, як один з популярних соціальних танців.
3. Кізомба зв'язок з румбою та іншими танцями латиноамериканської програми.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Соціальні танці (англ. Social dance) - категорія танцювальних стилів різних народів світу, якими займаються переважно не для змагань, а в якості дозвілля та обміну позитивними емоціями між партнерами. Більшість соціальних танців є парними танцями. Часто при виконанні парних соціальних танців практикується обмін партнерами.

У число популярних соціальних танців входять:

аргентинське танго
бальбоа
бачата
бугі Вугі
вальс
вест кост свінг
зук
ірландські сетів танці
Кізомба
Лінді-хоп
машише
меренге
реггетон
руеда
сальса
самба де гафійра
Сембена
форрò
хастл
трайбл
та інші.

Соціальні танці бувають як простими у виконанні, так і вимагають певного досвіду. На відміну, наприклад, від бальних танців, в соціальних, як правило, немає довгих і складних схем, більшість сучасних соціальних танців є імпровізаційний. Оскільки чітких схем немає, то величезне значення набуває ведення. Існує маса теоретичних розробок цього питання. Техніка ведення партнерки - одна з найбільш складних складових соціального танцю для партнерів [джерело не вказано 999 днів]. У партнерок завдання дещо інше - слухатися партнера (вестися) і красиво виконувати свої рухи.

Соціальні танці засновані на активному контакті між людьми, для яких танець стає формою спілкування. У більшості клубів, практикуючих соціальні танці, поряд безпосередньо з танцями регулярно проводиться безліч танцювальних вечірок, спільні свята і дні народження, походи на природу і тому подібні заходи.

Сальса - сучасний соціальний танець з США і Латинської Америки, який танцюють парно або в групах. Танець виник в 1970-х роках в Нью-Йорку. [1]
У світі сальса ділиться на два види і п'ять основних підвидів:

«Кругова» сальса, в неї входять: кубинська сальса (касіно), венесуельська (домініканська) сальса і колумбійська сальса.

«Лінійна» сальса або сальса Cross-body style. До неї відноситься сальса Лос-Анджелес, Лондон, Нью-Йорк (on 2), Палладіум і Пуерто-Ріко.

Окремим видом в зв'язку з величезною популярністю деякі виносять і руеда де касіно (Rueda de Casino).

кубинський стиль

Базовий крок починається на будь-яку частку, кроки і рухи виконуються, використовуючи в якості основи акцентів перкусійних інструментів. Геометричний малюнок танцю - кругової (центр кола є центр між партнером і партнеркою), проте іноді зустрічаються лінійні компоненти - в основному це запозичення з Сона і Румби.

Танцюристи кубинського стилю використовують так званий теп (короткий і легкий удар носком або п'ятою ноги по підлозі) на рахунок 4 і 8. Характерні особливості сальси - розмір 4/4, швидкий темп, складний ритмічний малюнок, який є комбінацією ритмів тумбай і клаві.

Одним з популярних назв кубинської сальси є "сальса касіно", яке підкреслює походження цього стилю. Кубинська сальса зародилася в кубинському казино на основі танцю Руеда де касино, який, в свою чергу, є нащадком танців сон, дансон, ча-ча-ча і руеда де ча-ча-ча. Приблизно, в 1956 році в клубі Casino Deportivo, окремі пари стали відділятися від загальної Руеда, яку любили танцювати в цьому клубі і танцювали окремо від усіх пар. Для кубинського Касіно характерна особлива пластика, джерелом якої є румба і сон. Найчастіше танцюється а tempo - на першу частку, в деяких провінціях Куби (наприклад, Камагуей) сальсу танцюють на contratiempo (на слабку долю, «на два»), в кубинських селах прості люди - на третю частку.

Венесуельський (домініканська)

Базовий крок починається на будь-яку частку. Протягом одного танцю може змінюватися частка для базового кроку в силу специфічних елементів венесуельської сальси. Геометричний малюнок танцю - кругової, центром кола як правило є центр між партнером і партнеркою. Характерною особливістю венесуельського стилю є «імпульсна» ведення. Музика сальси для танцю даного стилю - швидка.

Колумбійський

Базовий крок починається на будь-яку частку. Протягом одного танцю може змінюватися частка для базового кроку в силу специфічних елементів колумбійської сальси. Геометричний малюнок танцю жорстко НЕ закріплений, можуть бути як лінійні, так і кругові елементи. Характерною особливістю колумбійського стилю є наявність великої кількості footwork і допустимість використання елементів акробатики. Музика сальси для танцю даного стилю - швидка.

Стиль Лос-Анджелес

Сучасний стиль сальси Л. А. створений приблизно в 90-х роках в м Лос Анжелес засновниками Луїсом Вассес, Джоби Вассес і двома братами Луїса - Франсиско і Джонні. Базовий крок цього стилю танцюється на найсильнішу долю музики - на рахунок 1, геометричний малюнок стилю - лінійний і заснований на русі cross body lead (переклад партнерки по лінії), для сальса Л. А. характерний швидкий і динамічний темп, багато швидких комбінацій, менше імпровізованих соло, але багато жіночого і чоловічого стилю. Танець спрямований на швидкість і чіткість виконання, характерне використання акробатичних елементів, що демонструють і підкреслюють майстерність танцюючої пари.

Стиль Нью-Йорк

Файл: Сальса Нью-Йорк.webm

Сальса Нью-Йорк в Єкатеринбурзі. Виконавці Дмитро ставний і Анна Білих. 21 вересня 2017 року

Стиль створений в Нью-Йорку Едді Торресом, який сам називає цей танець як Modern Mambo, на основі кубинського сона (традиційної кубинської музики і танцю, що є прабатьком сальси). Базовий крок на слабку долю музики - на рахунок 2 партнери крокують назад (правою ногою). Вважається, що так як партнерка починає з кроку вперед, то цей стиль створений, щоб показати партнерку у всій своїй красі, тому в ньому дуже багато рухів, де партнерка як би елегантно дефілює повз партнера. Геометричний малюнок стилю - лінійний, швидкий і динамічний темп, але в той же час м'яке і делікатне ведення, фігури робляться короткими імпульсами. Характерно наявність сольних

композицій, пауз і делікатних акцентів з музики. У меншій мірі використовуються акробатичні елементи. На вигляд нагадує «котячий», м'який стиль танцю.

Стиль Пуерто-Ріко

Національний стиль сальси в Пуерто-Ріко. Характерною відмінністю (від Modern Mambo) є те, що дівчата крокують на 2 не вперед, а назад. Звідси відбуваються деякі особливості у веденні і виконанні різних фігур.

Руеда де касино

Геометричний малюнок танцю кругової за участю двох або більшої кількості пар. Всі фігури виконуються синхронно по команді лідера чи співака (cantador). Руеда чимось нагадує хоровод, але виповнюється парами з частою зміною партнерів і партнерок. Для Руеда характерні фігури засновані на вузлах з дуже чітким і акуратним виходом, не відпускаючи при цьому рук партнерки до моменту обміну парами. Партиери передають партнерок по колу і імпровізують з музики.

Зараз на Кубі набула поширення руеда де касіно так званого нового стилю, для якої характерно перебудова з кола в лінію в рамках танцювання Руеда, формування декількох кіл Руеда або поруч, або один всередині іншого і так звані *dua* - елементи, які танцюють в рамках Руеда по дві пари, які після закінчення фігури знову повертаються в загальне коло, а також використання акробатичних елементів. Також для сучасної фігури характерна більш часта зміна партнерів і партнерок, так за час виконання однієї фігури партнери і партнерки можуть змінитися кілька разів.

Руеда де Касіно ділиться на 2 підвиди: Rueda de Cuba і Rueda de Miami. Другий підвид виник в США під впливом лінійних стилів, в зв'язку з чим в танці використовується ряд рухів з лінійною технікою танцю.

Кізомба (порт. Kizomba) - сучасний міський популярний парний танець, а також музичний жанр. Цей танець виник як суміш традиційної ангольської Семба і карібського Зукав: через схожість ритму музичний стиль Кізомба іноді плутають з останніми. Кізомба - чуттєвий, романтичний танець.

Слово «Кізомба» на мові кімбунду, де «kizomba» походить від «kuzomba», має чоловічий рід і перекладається як «повільно слідувати» [джерело не вказано 1193 дня]. У сучасному португалською мовою за поняттям «Кізомба» фіксується жіночий рід і наступні значення: африканський ритм ангольського походження; танець, що виконується під такий ритм; в Анголі має значення «батук» і «свято», «розвага»

Танець Кізомба зародився в столиці Анголи Луанді на початку 80-х років ХХ століття під впливом традиційних танців Сембена і меренге. На відміну від Семба, музичний супровід і танцювальні рухи Кізомба характеризуються більш повільним і, як правило, досить романтичним ритмом.

Вважається, що танець виник на святах «кізомбадаш» (kizombadas), а виділення з повільної Семба в самостійний вид визрівало впродовж десятиліть 70-х і 80-х років ХХ століття. Саме слово «Кізомба» вперше в Анголі на португалською мовою вжив барабанщик групи «S.O.S» Бібі.

Французька дослідниця африканської культури Сільвія Клерфель (Sylvie Clerfeulle) розділяє широко поширену думку про те, що Кізомба стала від стилю зук, і молоді ангольські музиканти, перейнявши елементи зук, створили ангольську Кізомба. Підтверджуючи свої слова, Сільвія Клерфель писала: «В 80-х роках минулого століття мода на новий стиль зук прийшла в Анголу, де вся молодь танцювала під музику гуртів "Малавуа "(Malavoi)," Газолін "(Gazolin) і" Кассано "(Kassav), які виступили в країні в тріумфальному турні ». С. Клерфель вживала слово «Кізомба» французькою мовою в чоловічому роді - «le kizomba».

Важливо при цьому, що «Zouk» перекладається з мови французьких креолів як «вечірка» або «фестиваль».

Однак Наго Сек (Nago Seck), вживаючи слово «Кізомба» французькою мовою в жіночому роді - «la kizomba», вважає, що народилася в Анголі Кізомба, яку називають «африканським танго», споріднена Зуку і існує в 4-х різновидах по країнам: Ангола, Кабо Верде, Гвінея-Бісай та Португалія

Ангольці ж визнають тільки варіант Кізомба своєї рідної країни. Думка цілком віправдано при порівнянні виконання танцю ангольці і європейцями. Випадки змін європейцями автентичних танців зустрічалися при імпорті в Європу бразильського машише і самби.

Silk-film.png Зовнішні відеофайли

Кізомба

Silk-film.png Печу і Ванесса (Petchú e Vanessa) дають урок таррашіні в Мадриді Виділяються кілька стилів Кізомба: пассад (Passada) - класичний стиль, таррашінья (Tarraxinha), куадрінья (Quadrinha) або куадрадрінья (Quadradrinha), і вентоінья (Ventoinha)

Адебайо Ойебаде (Adebayo Oyebade) писав про таррашінє наступне: «Партнери виконують танець в більш тісному контакті, їх обійми більш чуттєві, а руху ще повільніше, ніж в Кізомба. Танцюристи майже не рухаються. Таррашінья широко пошиrena серед молодих Анголи » Однак багатьма жителями Анголи цей танець сприймається як непристойний.

З огляду на, що Ангола була португальською колонією, і португальську мову в цій країні є державним, багато пісень, під які танцюють Кізомба, виконуються на португальською мовою.

В даний час як в португаломовних країнах, так і по всьому світу дуже важко провести різницю між музичним супроводом і танцювальними рухами зук і Кізомба: всі ці стилі називаються кізомбас. Однак варто зауважити, що пісні в стилі зук виконуються на французькій мові, а Кізомба - на португальському.

Стів Мідлтон (Steve Middleton) зазначає, що Кізомба відрізняється від сальси та інших латиноамериканських танців

Питання для самостійної роботи:

1. Описати та дати аналіз соціальним танцям латиноамериканської програми.
2. Сальса як масовий феномен хореографічної частини латиноамериканської культури.
3. Кізомба танець синтез. Дати характеристику.

Лекція № 6.

Тема: Музика в хореографії. Аналіз побудови музичних творів — супроводження танців міжнародної програми латиноамериканських танців

Мета вивчення: Визначити значення музики в створенні танцювального номеру

ПЛАН

1. Значення музики в народженні хореографічного
2. Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії.
3. Робота балетмейстера з фонограмою, композитором, концертмейстером.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У створенні хореографічного номеру, як окремого твору і як частин драматичного спектаклю дуже важливу роль відіграє музика. Музика дає пластиці ритмічну основу, вона визначає її емоційне навантаження, характер, образну виразність. Від того, наскільки вона образна, змістовна і виразна, багато в чому залежить якість хореографії, оскільки вся дія згадується балетмейстером на музику, яка надихає його і підказує йому хореографічні образи.

Музичні прийоми, що допомагають розкриттю хореографічної дії

Метр
Темпоритм
Темп та динаміка
Хореографічна пауза
варіювання мелодії.
Модуляція
Прийом контрастності.

Робота балетмейстера з композитором, концертмейстером, фонограмою.

Є два основних способи створення танцювального твору – на готовий музичний твір або у співавторстві з композитором. Вигадуючи музику до балету, композитор створює самостійний музичний витвір мистецтва. Балетмейстер, що надихнувся музикою, створює на її основі хореографічний твір. І композитор і балетмейстер – кожен в своїй області – мають бути драматургами. І музика і танець мають бути зв'язані єдиною думкою, що вільно розвивається як в музиці, так і у дії хореографічного твору.

Інколи балетмейстер, вигадавши сюжет, не має можливості замовити композиторові музику або в цьому немає потреби, тоді підбирається вже готовий твір, в результаті прослуховування якого фантазія підказує йому певні хореографічні рішення. При підборі фонограми головне не вибирати музичну композицію, в яких слабка або відсутня драматургія, не створені музичні яскраві образи і на багато хвилин без розвитку і, навіть, зміни тональності, повторюються одні й ті ж самі музичні частини.

Під час створення нового хореографічного твору балетмейстер повинен у своїй практиці відбирати музичний матеріал, йдучи лише шляхом пошуків зовнішнього збігу музичних і хореографічних мотивів.

Робота з концертмейстером: Основними завданнями концертмейстера є репертуарний підбір музичних творів, постійне розширення музичного багажу і знань про природу танцю, його характерних особливостей, а також знайомство з новими методиками «руху під музику».

У Латиноамериканську программу (Latin) входять танці: самба (темп - 50-52 такти на хвилину), ча-ча-ча (темп - 30-32 такти на хвилину), румба (темп - 21-25 тактів в хвилину), пасодобль (темп - 58-62 такти на хвилину) і джайл (темп - 40-44 такти на хвилину). З латиноамериканських танців тільки самба і пасодобль танцуються з просуванням по лінії танцю. В інших танцях танцюристи більш-менш залишаються на одному місці, хоча і в цих танцях можливе переміщення танцюристів по танцювальному майданчику з поверненням до вихідної точки або без.

Питання для самостійної роботи:

1. Значення музики в ритмічній структурі танцювального номеру.
2. Як залежить танцювальний текст та малюнок від музичного матеріалу?
3. Розкрити специфіку робота балетмейстера з акомпаніатором
4. На основі чого композитор створює музику до танцю?
5. Як взаємодіють балетмейстер і композитор?
6. Які основні вимоги до мелодій для змагань з бальних танців?
7. Які основні вимоги до мелодій для змагань з формейшен або секвей?

8. Фонограми для сценічної обробки бального латиноамериканського танцю.
Специфіка.
9. Що треба визначити в музичному матеріалу перед початком робота?
10. Як проводити аналіз музичного твору?

Лекція № 7.

Тема: Міжнародні та національні Правила проведення змагань з латиноамериканських бальних танців

Мета вивчення: Правила проведення змагань з бальних танців.

ПЛАН

- 1.Міжнародна класифікація програми танців
- 2.Форми змагань
3. Класифікація танцюристів по рівню підготовки
4. Класифікація танцюристів по віковим групам.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Міжнародна класифікація по программе танців.

"Е" клас (Beginner):

стандарт: повільний вальс, танго, квікстеп;

латина: ча-ча-ча, румба, джайв.

"D" клас (Novice):

стандарт: повільний вальс, танго, повільний фокстрот, квікстеп;

латина :; ча ча ча; самба, румба; джайв;

"С" клас (Advanced), "В" клас (Intermediate), "А" клас (Pre-Championship), "S" клас (Championship):

стандарт: всі танці; латина: всі танці.

Форми змагань

формою змагання поділяються на:

- класифікаційні - проводяться серед танцюристів одного класу в певних вікових групах, в суворій відповідності з кваліфікаційними вимогами по фігурам, елементам, технічним діям і програмою танців;

Примітка: дана форма застосовується на змаганнях регіонального, місцевого, Між клубну рівня на підставі Положень

- класифікаційно-рейтингові - найкращі 6-8 пар в класі, відібрані суддівською колегією в класифікаційних змаганнях, мають право взяти участь у більш високому класі.

- рейтингові - змагання, що проводяться спільно для танцюристів різних класів, в певних вікових групах.

Класифікація танцорів.

Щоб створити більш-менш рівноцінну конкуренцію на танцювальному майданчику, в спортивних бальних танцях введена система класів, що відображає рівень підготовки танцюристів і система вікових категорій, що розподіляє танцюристів по вікових групах.

Для виходу на перше змагання їм привласнюється один з найнижчих класів (Н), який вони згодом можуть змінити на більш високий, зайнявши на змаганнях певні місця і заробивши певні очки. У нижчих класах не можна танцювати все танці і всі елементи. У кожної групи є правило по рухах, де не все можна виконувати. Чим вище клас, тим більше танців і рухів виповнюються на змаганнях. Вищий клас майстерності у танцюристів М класу.

Класифікація танцюристів по рівню підготовки

Н клас: в цьому класі танцюють повільний вальс, джайв, ча-ча-ча.

E клас: Спортивний клас, який теж може бути стартовим. В цьому класі виповнюється 6 танців: повільний вальс, квікстеп, танго, самба, ча-ча-ча і джайв. Для переходу в наступний клас необхідно набрати 16 - 26 очок на змаганнях (кількість очок може бути по-різному в різних танцювальних організаціях).

D клас: У цьому класі виконуються всі танці Е класу і додається 2 танцю: віденський вальс і румба. Для переходу в наступний клас необхідно набрати 16 очок за однією з програм або 24 очка в загальному заліку на змаганнях.

C клас: Дозволено виконання хореографії не з базового списку фігур. А також додаються два танці: пасодобль і повільний фокстрот

B клас: Спортсмени цього класу отримують можливість виконувати пози, підтримки. Спортсмени отримують можливість танцювати одну програму: Європейську або Латиноамериканську.

A клас: Клас професіоналів.

S клас: Від Зондер - «особливий» - присвоюється рішенням Президії національної федерації за результатами національного Чемпіонату або Першості.

M клас: Міжнародний, майстер клас - вищий в танцювальному спорті.

Класифікація танцюристів за віковими групами

Бебі 1 - 4 і молодше років -5

Бебі 2 - 6-7 років.

Діти 1 - 8-9 років.

Діти 2 - 10-11 років.

Юніори 1 - 12-13 років.

Юніори 2 -14-15 років.

Молодь 1 - 16-18 років.

Молодь 2 - 18-21 роки.

Дорослі - 21-35 роки.

Сенійори 1 -31-41 року.

Сенійори 2 - 41-51 роки.

Сенійори 3 - 51-61 роки.

Гранд Сенійори - від 61 безстроково.

Другий партнер в парі може бути молодшим нижчої вікової межі своєї вікової категорії: в діти 2, Юніори 1, Юніори 2, Молодь максимум на чотири роки, в категорії дорослі - максимум на п'ять років.

Молодший партнер в категорії сенійори повинні бути не молодше 30 років, старший - не молодше 35 років.

Питання для самостійної роботи:

1. Надати пояснення по проведенню змагань з спортивного танцю
2. Класифікація танцюристів

Лекція № 8.

Тема: Навчальні посібники з латиноамериканських бальних танців: структура, основні терміни, правила користування. Формування учебового процесу.

Мета вивчення: Вивчення та практичне застосування підручника У.Лерад “Техніка виконання латиноамериканських танців”

ПЛАН

1. Аналіз підручника У.Лерда “Техніка виконання латиноамериканських танців”
2. Практичне використання
3. Методичне грамотне формування учебового процесу.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Розглянути і проаналізувати книгу Уолтера Лерда "Техніка виконання танців латиноамериканської програми". Звертати увагу на виноски і рекомендації автора до роботи з книгою.

Використовувати методично грамотну модель складання хореографії з фігур описаних у книзі.

Розібрати техніку рухів. Звертати увагу на ступені поворотів і роботу стоп.

Застосовується відеоматеріал разом з аналізом книги по предмету.

Основні типи уроків: уроки повідомлення нових знань, уроки закріплення вивченого матеріалу або уроки формування і вдосконалення умінь та навичок (тренування), змішані або комбіновані уроки, уроки-практики, уроки-семінари, контрольно-перевірочні уроки — конкурси та медальні тести всередині групи, індивідуальні уроки, відкриті уроки. Загальна структура та хід уроку з латиноамериканських бальних танців. Основні вимоги до уроку.

Побудова уроку: зв'язок мікро-, мезо-, и макроциклів а роботі з конкурсною парою, послідовність та логічність побудови уроку, оволодіння педагогічними прийомами проведення уроку на різних вікових та класових рівнях учнів, системність подання матеріалу, дозоване фізичне навантаження, розподіл уроків по цілях та задачах (лекція, практика, тренінг, розвиток техніко-механічних навичок).

Три етапи уроку:

- привітання, розминка
- новий матеріал
- повторення пройденого матеріалу, завдання.

Логічність та послідовність побудови програми вивчення бальних танців, розгляд програми вивчення бальних танців, види програм навчання танцям, загальні положення програм бального танцю.

Аналіз виконання вправ, фігур, композицій танців латиноамериканської програми.

Питання для самостійної роботи:

1. Проаналізувати алгоритм роботи з книгою У.Лерда.
2. На прикладі окремих фігур показати знання та навички роботи з книгою

Лекція № 9.

Тема: Видатні вчителі латиноамериканського бального танцю України

Мета вивчення: Ознайомитись з діяльністю видатних вчителів латиноамериканського бального танцю України

ПЛАН

1. Сучасність бального танцю в Україні
2. Творчій путь В.А.Єлізарова. Театр танцю В.А. Єлізарова
3. Досягнення О.І.Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Професійний рух організацій, пропагандуючих бальний танець в Україні, змагання для професійних танцюристів, семінари для тренерів і суддів, професійні екзамени, різноманітні заходи із запрошенням провідних фахівців світового рівню та керівників

міжнародних організацій. Співпраця громадських організацій із міністерством молоді та спорту. Розділення організацій на організації , проводячих змагання зі спортивних танців або з танцювального спорту. Головні діячі.

В.А. Єлізаров - танцюрист, тренер, педагог з бальних танців, засновник, художній керівник, директор і режисер Севастопольського Академічного Театру танцю імені В.А. Єлізарова. Народний артист України (2002). Заслужений працівник культури України та заслужений діяч мистецтв Автономної Республіки Крим (2000). Лауреат Державної премії Криму (2004). Кавалер Ордена «За заслуги» 3 ступеня (2009).

О.І.Літвінов - засновник і керівник народного ансамблю бального танцю «Горизонт». У 2000 році став завідувачем кафедри бального танцю Харківської державної академії культури, і пропрацював на цій посаді до 2011 року. Викладав також в Київському національному університеті культури. Виховав понад 2 000 танцюристів, брав участь в організації понад 50 фестивалів і конкурсів бального танцю. Капітан української команди на Блекпульських змаганнях. Виступав в якості судді на телевізійних проектах «Танці з зірками» і «Танцюють всі!». У 2013 році входив до складу журі та був хореографом на танцювальному телепроекті «Майданс-3».

Питання для самостійної роботи:

1. Сучасність бального танцю в Україні?
2. В.А.Єлізарова.- керівник театр танцю В.А. Єлізарова. Репертуар, постановки?
3. Досягнення О.І.Літвінова. Його внесок в розвиток конкурсного бального танцю в Україні?

Лекція № 10.

Тема: Структура роботи з складними формами латиноамериканського танцю. Секвею, та формейшн.

Мета вивчення: Отримання знань з вимог до постановки найбільш популярної в бальних танцях форми хореографічних постановок - секвей. та формейшену у латиноамериканської програмі.

ПЛАН

1. Загальна характеристика хореографічних постановок секвей
2. Основні вимоги та правила створення секвей
3. Поняття формейшен
4. Головні принципи створення формейшен
5. Видатні колективи формейшен світу

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

Секвеем називається довільна композиція, танцювальний номер, що виконується однією парою протягом 3 хвилин плюс-мінус 15 секунд. Розрізняють латиноамериканський та європейський секвей. Варіація може складатися з хореографії всіх 5 танців однієї з програм (дозволяється використання від 1 до 5 ритмів європейської або латиноамериканської програм відповідно).

Хоча секвей і схожий більше на шоу, ніж на звичайні конкурсні варіації, певні правила і обмеження все ж діють: не допускається використання предметів, які не є складовою частиною костюма, якщо ж такий предмет - частина костюма, не можна міняти його місце розташування, підтримки допускаються тільки у вступі (перші 8 тактів) і в

заключній частині (останні 8 тактів) номера, роздільне виконання спортсменами в європейському секвей допускається протягом 4 тактів у вступі і в заключній частині номера, а також між танцями.

Секвей як танець відноситься до нового явища постмодерністської хореографії, і в даний час процес його становлення ще не завершений. До недавнього часу секвей танцювали тільки професіонали, однак з 2000 року подібні змагання проводяться і серед аматорів

Формейшн- мабуть, самий видовищний і захоплюючий із усіх видів спортивного танцю. Це синхронний виступ 8 танцювальних пар (16 танцюристів). Тривалість формейшн 6 хвилин. У виступі мають бути використані всі п'ять танців однієї з програм, отже розрізняють європейську і латиноамериканську програму. Кожен з п'яти конкурсних танців в кожній з програм виконується під характерну музику з певним (унікальним) ритмом і музичним розміром. Спортсмени команди, повинні грамотно виконати кроки танцювальних фігур у своїй змагальній програмі відповідно до використовуваних музичними фрагментами у фонограмі. Програма, в якій танці змінюють один одного досить часто, але не настільки, щоб виглядати як суєта. Ефектно виглядає програма, в якій в одній музичній темі змінюються кілька ритмів і відповідно танців. Більш того, переважно, якщо хореографія буде з урахуванням принципів режисури, і в основній частині присутні початок, розвиток, кульмінація і закінчення. Найбільш просто цього досягти, використовуючи певну послідовність танців (швидких і повільних за темпом). Контраст швидкостей завжди виглядає більш ефектно, ніж поступове прискорення або уповільнення. Часто у спортивній програмі використовуються трюки та підтримки, виконання яких неможливе без розвитку специфічних фізичних якостей, які не є необхідними для виконання звичайної конкурсної програми. Ритмічна інтерпретація - це майстерність команди у виконанні складного ритмічного малюнка хореографії. Багато танцювальних фігур можна виконувати не тільки в основному ритмі (описаному в підручниках), але ще й у синкопованих і уповільненому ритмі. Насичення танцю спортсменів подібними ритмічними структурами в різноманітному їх поєданні значно прикрашає виконання і вимагає більш високої технічної майстерності команди. Крім цього спортсмени повинні танцювати, демонструючи синхронність рухів ніг, рук і корпусів. В силу деяких специфічних геометричних перебудувань спортивної програми різні пари команди можуть рухатися з різною швидкістю і, отже, використовуючи різні довжини кроків. Незважаючи на цей фактор, узгодженість ліній корпусів танцюристів повинна бути досягнута. Більш того, в статичних моментах хореографії, а також в статичних геометричних картинах, позитивно оцінюється ідентичність ракурсів корпусів і напрямків фокусів поглядів всіх 16 спортсменів, або окремо партнерів і дам.

Важливим у формейшен є все - вміння орієнтуватися щодо членів команди, орієнтація на майданчику, злагодженість, синхронність рухів, і красивий, чіткий малюнок ліній і перебудувань, і оригінальність ідеї номера, музики, і, головне, якість танцювання, техніка окремої пари і команди в цілому.

Командні виступи зі спортивних танців - "формейшн" досить добре розвинені в світі, а особливо в центральній і західній Європі. Цей вид хореографії широко поширений і культивується в Австрії, Бельгії, Угорщині, Німеччині, Чехії, Сербії, Словаччині, Нідерландах, Польщі, Україні. До складу Міжнародної федерації танцювального спорту входить 87 країн світу. Провідними країнами в області спортивного танцю на сьогоднішній день визнані Англія, Росія, Італія, Литва. Однак, безумовним світовим лідером в області ансамблевого танцю є Німеччина.

Видатні команди світу :

Braunschweiger TSC, Germany

Vera Tyumen Team, Russian Federation

Univers Minsk Belarus, Belarus
Ludwigsburg, Germany
LOTOS-Jantar, Poland

Питання для самостійної роботи:

1. Які правила створення секвей?
2. Секвей –пластична інтерпретація бального танцю
3. Розкрити значення «формейшен»
4. Які основні принципи створення «формейшен»
5. Які ще колективи формейшен ви можете назвати.

ЛІТЕРАТУРА

| Автор підручника (навчального посібника тощо) | Найменування підручника (навчального посібника тощо) | Найменування видавництва, рік видання | Кількість примірників |
|--|---|--|------------------------------|
| 1. Лэрд У. | Техника латиноамериканских танцев Лейерда | Москва, Артис 2003 | 1 |
| 1. Лэрд У. | Техника латиноамериканских танцев Лейерда | М. : Искусство, 2014 | 1 |
| 3. Колногузенко Б. М. | Види мистецтва та хореографії | Харків : ХДАК, 2009, 2014 | 5 |
| 4. Винкельхаус М. | Танцуем по максимуму : пособие по спортивному танцу для практикующих танцоров | Киев основа принт, 2009 | 1 |
| 5. Дени Г. | Все танцы | Киев : Муз. Україна, 1983.— | 1 |
| 6. Еремина М. Ю. | Роман с танцем | Санкт-Петербург : , 1998 | 1 |
| 7. Колногузенко Б. М. | Хореографичне мистецтво: зб.ст. | Харків : ХДАК, 2008 | 4 |
| 8. Гальперин Ян | Учимся танцевать легко! | Москва : 2009 | 1 |
| 9. Уклад. Колногузенко Б. М. | Композиція танцю. Музика – основа для створення танцю | Харків : ХДАК, ХОЦНТ, 1992. | 1 |
| 10. Лиманська О. В. | Основи композиції та постановки танцю: сучасна тема в хореографії: навч. посібник | Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2014. | 1 |
| 11. Лопухов Ф. В. | Хореографические откровенности | М. : Искусство, 1972. | 1 |
| 12 .розроб. Меліхов В.І | Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання [Електронний ресурс] : програма та навч.-метод. Матеріали курсу для студентів ступеня “Бакалавр” спец. 024 “Хореогр.”, спец. “Бальна хореогр.” | Харків : ХДАК, 2018 | |